

Službeni list

Europske unije

C 100 I

Hrvatsko izdanje

Informacije i objave

Godište 63.

27. ožujka 2020.

Sadržaj

II. *Informacije*

INFORMACIJE INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

Europska komisija

2020/C 100 I/01

Komunikacija Komisije Smjernice Europske komisije — Olakšavanje izvođenja operacija zračnog prijevoza tereta tijekom pandemije bolesti COVID-19

1

II

(Informacije)

INFORMACIJE INSTITUCIJA, TIJELA, UREDA I AGENCIJA EUROPSKE UNIJE

EUROPSKA KOMISIJA

KOMUNIKACIJA KOMISIJE

Smjernice Europske komisije: Olakšavanje izvođenja operacija zračnog prijevoza tereta tijekom pandemije bolesti COVID-19

(2020/C 100 I/01)

Sažetak

- Po svojoj vrijednosti zračni teret čini otprilike 35 % svjetske trgovine. Ključna je sastavnica u prijevozu tereta te nadopunjuje kopnenu i pomorski promet, posebice kad je riječ o teretu koji se mora prevesti u kratkom roku. Nakon izbijanja bolesti COVID-19 uvedena su ograničenja letova i/ili kretanja putnika i osoblja u prometnom sektoru kako bi se spriječilo širenje pandemije. To je ozbiljno poremetilo funkcioniranje europskih i globalnih lanaca opskrbe.
- Kontinuirane i neprekinute usluge zračnog prijevoza tereta ključne su za gospodarstvo i borbu protiv bolesti COVID-19, a europski i globalni lanci opskrbe ovise o njihovoj neometanom pružanju. Zračnim prijevozom tereta trebalo bi se stoga moći kontinuirano isporučivati važne proizvode kao što su hrana, medicinska oprema i osobna zaštitna oprema, te druge proizvode koji su ključni za funkcioniranje osjetljivih lanaca opskrbe.
- Ova izvanredna situacija uzrokovana izbijanjem bolesti COVID-19 mogla bi iziskivati suradnju europske i međunarodne zrakoplovne zajednice, uključujući pružatelje usluga prijevoza zračnog tereta i hitnih pošiljaka, kako bi se zajamčile opskrba proizvodima za koje su moguće nestašice i njihova pravedna distribucija.
- U okviru cjelokupnog rada EU-a na održavanju bitnih prometnih tokova, uključujući ponajprije najosjetljivije od njih, od država članica se traži da olakšaju izvođenje operacija prijevoza zračnog tereta za vrijeme pandemije COVID-a 19. Europska komisija stoga poziva države članice da provedu operativne mjere utvrđene u ovim Smjernicama, imajući na umu da su te izvanredne mjere privremene dok traje kriza uzrokovana bolešću COVID-19.

U Smjernicama za mjere upravljanja granicama radi zaštite zdravlja i dostupnosti robe i osnovnih usluga, koje je Europska komisija donijela 16. ožujka 2020. ⁽¹⁾, naglašava se načelo da bi sve unutarnje granice EU-a trebale ostati otvorene za teret i da se ne smiju prekinuti opskrbeni lanci za osnovne potrepštine kao što su hrana, što uključuje stoku, te medicinska oprema, osobna zaštitna oprema i tvari ljudskog podrijetla. U interesu je svih da u ovo krizno vrijeme protok robe ostane slobodan. To znači da države članice trebaju poštovati i u potpunosti primjenjivati te smjernice na svim graničnim prijelazima unutarnjih granica EU-a. Osim toga, Komunikacijom o uvođenju zelenih traka, koju je Europska komisija donijela 23. ožujka 2020. ⁽²⁾, nastoji se potaknuti zajedničke postupke širom EU-a kako bi se osiguralo da sav teret, uključujući, među ostalim, osnovne potrepštine poput hrane i medicinske opreme, brzo i bez kašnjenja stigne na odredište. Naposljetku, u zajedničkoj izjavi Europske mreže za tržišno natjecanje o primjeni prava tržišnog natjecanja tijekom krize uzrokovane koronavirusom ⁽³⁾ istaknuto je da izvanredna situacija uzrokovana bolešću COVID-19 može iziskivati suradnju poduzeća kako bi se osigurala opskrba proizvodima za koje su moguće nestašice i njihova pravedna distribucija svim potrošačima. Stoga u trenutnim okolnostima neće aktivno intervenirati kad je riječ o nužnim i privremenim mjerama donesenima kako bi se izbjegle nestašice. Međutim, u zajedničkoj je izjavi naglašeno i da Europska mreža za tržišno natjecanje neće oklijevati poduzeti mjere protiv operatora zračnog prijevoza tereta koji iskorištavaju aktualnu situaciju dogovaranjem kartela ili zlouporabom svojeg vladajućeg položaja na tržištu, među ostalim u pogledu određivanja cijena.

⁽¹⁾ C(2020) 1753 final.⁽²⁾ C(2020) 1897 final.⁽³⁾ https://ec.europa.eu/competition/ecn/202003_joint-statement_ecn_corona-crisis.pdf

Ova se Komunikacija nadovezuje na prethodno navedene dokumente i države članice se pozivaju da ih u potpunosti provedu. Svrha je ovih Smjernica pomoći državama članicama da olakšaju kontinuirano izvođenje operacija zračnog prijevoza tereta, uključujući zračni prijevoz osnovnih potrepština kao što su hrana i medicinska oprema, a posebno onih koje se moraju isporučiti u kratkom roku. U njima se države članice poziva da uvedu potrebne operativne i organizacijske mjere, imajući na umu da su te izvanredne mjere privremene dok traje kriza uzrokovana bolešću COVID-19 i dok se ne ukinu izvanredna ograničenja zračnog prometa i putovanja.

1. Uvod

1.1. Utjecaj COVID-a 19

1. Izbijanje COVID-a 19 ozbiljno narušava međunarodni i europski zračni promet. Smanjio se za više od 80 % i gotovo su svi putnički letovi otkazani. Osim znatnog smanjenja potražnje za putovanjima, ta je situacija djelomice posljedica i mjera za sprečavanje širenja pandemije, kao što su ograničenja putovanja i zabrane letova koje su države uvele.

1.2. Važnost zračnog tereta

2. Europski lanci opskrbe održavaju se putem široke mreže usluga prijevoza tereta, koje uključuju sve vrste prijevoza. Kontinuirane i neprekinute usluge zračnog prijevoza tereta od ključne su strateške važnosti za EU. Imaju presudnu ulogu u brzom dostavi osnovnih potrepština, lijekova, medicinske opreme, organa ili drugih tvari ljudskog podrijetla. Općenitije gledano, zračni teret omogućuje funkcioniranje globalnih lanaca opskrbe za mnoge materijale koje treba isporučiti u kratkom roku i materijale velike vrijednosti te je ključna dopuna kopnenom i pomorskom prijevozu tereta.
3. Oko polovine ukupnog zračnog tereta prevozi se putničkim zrakoplovima. Međutim, za vrijeme pandemije COVID-a 19 gotovo su svi ti zrakoplovi prizemljeni. Iako se letovi isključivo namijenjeni prijevozu tereta još uvijek izvode u sličnom opsegu kao i u ovo doba prošle godine, ne mogu nadoknaditi gubitak kapaciteta za prijevoz tereta putničkim zrakoplovima. Otpremnici, uključujući medicinski sektor, prijavljuju manjak kapaciteta i povećanje cijena zračnog prijevoza tereta.
4. Osim toga, zračni prijevoznici tereta i hitnih pošiljaka izvješćuju o praktičnim poteškoćama pri radu u određenim zračnim lukama zbog neselektivnih ograničenja u pogledu letova ili osoblja. Ta pitanja ugrožavaju funkcioniranje ključnih lanaca opskrbe.

1.3. Ograničenja u pogledu zračnog tereta

5. Učinkovitost mjera za sprečavanje širenja bolesti COVID-19 ne ovisi o ograničenju kretanja zrakoplova nego putnika. Stoga je privremeno ograničavanje kretanja putnika, a ne ograničavanje letova, najbolji način da se izbjegnu poremećaji u zračnom prijevozu tereta, uključujući prijevoz osnovnih potrepština.
6. Neke vrste letova, kao što su prazni letovi, letovi na kojima se prevozi teret ključan za funkcioniranje sustava (npr. lijekovi, osobna zaštitna oprema ili oprema za testiranje), letovi na kojima se prevozi pomoć u okviru Mehanizma Unije za civilnu zaštitu, državni letovi i letovi za posebne operacije kako su navedene u članku 4. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 923/2012 (npr. letovi u svrhu pružanja hitne medicinske pomoći), trebale bi u pravilu u svakom trenutku biti dopuštene. Znatno broj država članica nije jasno izuzeo teretne letove iz nacionalnih ograničenja zračnog prometa.
7. Europska komisija smatra da bi, općenito, ograničenja letenja unutar EU-a kojima se u potpunosti zabranjuju teretni letovi ili zbog kojih je izvođenje takvih letova *de facto* nemoguće, primjerice zbog neopravdanih ograničenja u pogledu posade zrakoplova na teretnim letovima, bila nerazmjerna. Stoga ta ograničenja letenja konkretno ne bi bila u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 21. Uredbe (EU) br. 1008/2008 ⁽⁴⁾. Sva ograničenja koja nisu u skladu s pravom Unije moraju se ukinuti.

⁽⁴⁾ Člankom 21. Uredbe (EU) br. 1008/2008 državama članicama se dopušta da pod određenim strogim uvjetima uvedu ograničenja letenja unutar EU-a. To se temelji se na pojedinačnoj procjeni obavijesti država članica. Stajalište Europske komisije u pogledu teretnih letova ne dovodi u pitanje pojedinačnu procjenu na temelju članka 21. cjelovitog skupa ograničenja koji su uvele države članice.

8. Treće zemlje bi se također trebale suzdržati od nepotrebnih ograničavanja operacija zračnog prijevoza tereta, u zajedničkom interesu održavanja kontinuiteta lanca opskrbe osnovnim potrepštinama, uključujući specijalizirane i ključne proizvode kao što je medicinska oprema. Europska komisija podsjeća da ograničenja operacija zračnog prijevoza tereta koja su uvele treće zemlje moraju biti u skladu s relevantnim međunarodnim pravilima utvrđenima u primjenjivim sporazumima. Nakon eventualnih savjetovanja koja bi mogla biti potrebna, Komisija će poduzeti sve praktične korake da zajamči da treće zemlje poštuju svoje međunarodne obveze, posebice prema zračnim prijevoznicima iz Unije, te potakne primjenu tih načela u trećim zemljama i međunarodnim organizacijama.

2. Osiguravanje kontinuiteta operacija zračnog prijevoza tereta

Preporučene operativne mjere

9. S obzirom na važnost zračnog tereta, a posebno hitnog zračnog tereta, u borbi protiv bolesti COVID-19, te u okviru cjelokupnog rada EU-a na održavanju bitnih prometnih tokova i funkcioniranja lanaca opskrbe na razini EU-a, Europska komisija poziva države članice na provedbu niza operativnih mjera za olakšavanje zračnog prijevoza tereta i smanjenje dodatnih troškova, uzimajući u obzir da su te izvanredne mjere privremene dok traje kriza uzrokovana bolešću COVID-19.
10. Te bi mjere trebale ponajprije uključivati:
- a. za promet koji dolazi iz zemalja izvan EU-a: davanje svih potrebnih odobrenja i dozvola bez odgode, uključujući, ako je to pravno moguće, prava privremenog prometovanja za dodatne operacije zračnog prijevoza tereta, čak i kad se izvođe putničkim zrakoplovima;
 - b. privremeno ukidanje ili fleksibilnost pri primjeni noćnih ograničenja kretanja ili ograničenja u pogledu slotova u zračnim lukama za ključne operacije zračnog prijevoza tereta;
 - c. olakšavanje upotrebe putničkih zrakoplova za operacije prijevoza isključivo tereta, uključujući premještanje posade za letove za prijevoz tereta, medicinskog osoblja i svih uključenih u prijevoz robe neovisno o vrsti prijevoza;
 - d. osiguravanje da se posada teretnog zrakoplova te osoblje zaduženo za rukovanje i održavanje smatraju kritičnim osobljem u slučajevima zabrane ili ograničenja vremena kretanja;
 - e. osiguravanje da se, kad god je moguće, zadrži dovoljan kapacitet za teret ako su regionalne zračne luke zatvorene iz gospodarskih razloga ili razmatranje otvaranja zračnih luka samo za prijevoz zračnog tereta, a u svakom slučaju osiguravanje da zračne luke zadrže dovoljne kapacitete za rukovanje zračnim teretom kako bi se zajamčile pravodobna obrada i isporuka;
 - f. izuzimanje osoblja u prometnom sektoru koje radi na prijevozu robe, uključujući posadu zrakoplova, iz ograničenja putovanja, ako ne pokazuju simptome;
 - g. izuzimanje posade zrakoplova, osoblja za rukovanje teretom i osoblja zračne luke koje radi na stajanci iz mjera ograničavanja kretanja, ako ne pokazuju simptome i uspostavljeni su odgovarajući zdravstveni protokoli;
 - h. omogućivanje ubrzanog davanja *ad hoc* izuzeća za suočavanje s nepredviđenim situacijama kao što su iznenadne i nepredviđene hitne operacije;
 - i. omogućivanje sigurnog i učinkovitog rada osoblja na stajanci davanjem smjernica o mjerama zaštite zdravlja u okruženju u kojem se rukuje zračnim teretom te potporom u obliku dovoljne opskrbe higijenskim proizvodima;
 - j. poticanje zračnih prijevoznika koji prevoze teret i hitne pošiljke da iznimno rezerviraju kapacitete za isporuku osnovnih potrepština, posebice medicinske i hitne opreme, te primjenjuju razumne cijene prijevoza za takve proizvode.
11. Sve prethodne mjere trebale bi se primjenjivati na građane EU-a i na državljane trećih zemalja ako su ključni u osiguravanju da teret slobodno ulazi u EU i kreće se unutar njega.
12. Kad je riječ o hitnim mjerama, države članice se podsjeća da se moraju pridržavati članka 21. Uredbe (EZ) br. 1008/2008, među ostalim u pogledu obavješćivanja Komisije i drugih država članica. Osim na poštovanje tih obveza, država članice se poziva da o svim mjerama obuhvaćenima ovom Komunikacijom unaprijed obavijeste Europsku komisiju i sve druge države članice te da ih objave na takav način da svi dionici u zračnom prijevozu tereta budu obaviješteni dovoljno unaprijed kako bi mogli prilagoditi svoje operacije.

13. U zajedničkoj izjavi Europske mreže tržišnog natjecanja od 23. ožujka 2020. istaknuto je da tijela EU-a za tržišno natjecanje „neće aktivno intervenirati kad je riječ o nužnim i privremenim mjerama donesenima kako bi se izbjegle nestašice”. Naglašeno je i da tijela za tržišno natjecanje neće oklijevati poduzeti mjere protiv operatora zračnog prijevoza tereta koji iskorištavaju aktualnu situaciju dogovaranjem kartela ili zlouporabom svojeg vladajućeg položaja na tržištu. Ako zračni prijevoznici tereta i hitnih pošiljki smatraju da je nužno surađivati kako bi se osigurala opskrba proizvodima za koje su moguće nestašice i nisu sigurni jesu li takve inicijative suradnje kompatibilne s pravom EU-a/EGP-a o tržišnom natjecanju, neslužbene im smjernice mogu dati Europska komisija, Nadzorno tijelo EFTA-e ili relevantna nacionalna tijela nadležna za tržišno natjecanje.

3. **Zaključak**

14. Europska komisija poziva sve države članice da hitno provedu mjere iz točaka od 8. do 11.
 15. U bliskoj suradnji s državama članicama, Europska komisija razmotrit će sve praktične korake za poticanje trećih zemalja na njihovu primjenu, među ostalim suradnjom s Međunarodnom organizacijom civilnog zrakoplovstva (ICAO), međunarodnim zrakoplovnim partnerima i sektorom međunarodnog zračnog prometa.
 16. Europska komisija nastavit će pratiti situaciju te prema potrebi pružati dodatne smjernice.
-

ISSN 1977-1088 (elektroničko izdanje)
ISSN 1977-060X (tiskano izdanje)

Ured za publikacije Europske unije
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

HR